

ҚАДАМҲОИ ҚАТЪИ БАРОИ ДАРЁФТИ МАҚСАДҲО

Сарфи назар аз вазъияти мураккаб дар ҷаҳон, ки бинобар пандемияи коронавирус ва бухрони иқтисодӣ, рақобати сахт, муноқиша ва мочароҳои мухталиф сар задаанд, мамлакатамон дар сохтмони ҷамъияти демократӣ ба натиҷаҳои эҳсосшаванда ноил мегардад.

Ислоҳоти ҷорӣ ба Ўзбекистон имкон дод, ки дар соҳаҳои мухталиф ба муваффақиятҳои назаррас ноил гардад. Имрӯз мамлакат яке аз пешвоёни минтақа дар ҷиҳати рушди иқтисодӣ ва инкишофи иҷтимоӣ ба шумор меравад.

Ҳоло ҳозир самти барқароркунии сиёсати давлатӣ татбиқи Стратегияи рушди Ўзбекистони Нав барои солҳои 2022-2026; таҳми дастовардҳои ноингардида; ба дараҷаи нав бардоштани ҷараёнҳои аслии ислоҳотӣ; таъмини ҳуқуқ ва манфиатҳои инсон; ҳифзи сулҳ ва субот; кӯшиш ба мустақкам намудани яқриҷаҳои ва тақсимнопазирӣ ва ҳамчунин мусолиҳаи байнимиллӣ, таҳминҳои динӣ ва ҳамбастагӣ ба шумор мераванд. Қудрати таъвоно ва ҳалқунандаи чунин ҷараёни созандагӣ, бешубҳа, халқи сермилла-

тамон мебошад. Ҳамапурсӣ мисоли равшани он мебошад, ки 30 апрели соли ҷорӣ баргузори гардида, дар он 90,2 фоизи шаҳравондон ба ислоҳи Конституцияи Ҷумҳурии Ўзбекистон овоз доданд.

Дар таҳрири нави Конституция чунин масъалаҳо мисли таъмини дахлнопазирӣи ҳуқуқ ва озодии баён, афзалияти кадрҳои инсон, таҳми таҳқирсии давлати иҷтимоӣ, ғамхорӣ барои инсон, фароҳам овардани шароити муносиб барои ҳаёт, дастгирии шахсонӣ имконияташон маҳдуд, ҳифзи саломати инсон ва муҳити зист, боло бурдани мақоми маҳалла, тақомули идораи давлатӣ, таҳми ҳокимияти халқӣ нуктаҳои муҳим ҳисобида шудаанд.

Яке аз самтҳои асосии рушди давлат истифодаи технологияи рақамӣ барои тақомули ҳақи мақомоти

давлатӣ ва идораи хоҷагӣ, ташаккули механизми босамари ҳамкории байни ҳокимият ва аҳоли ба шумор меравад. Вазифаҳои мазкур аз тариқи рушди низоми ҳокимияти электронӣ иҷро мегардад. Ислоҳоти доманфарох дар баҳши давлатӣ бидуни истисо соҳаҳои фаъолиятро бо васеъ ҷалб намудани вазорат ва идораҳо фаро мегардад.

Бозсозии ҷорӣ дар ҷанбаи тақомули низоми идораи давлатӣ барои мустақкам намудани механизми ҳокимияти халқӣ, таъмини новобастагии шаҳаҳои ҳокимият, минбаъд пурзӯр намудани мақоми парламент хидмат менамояд. Стратегияи рушди Ўзбекистони Нав барои солҳои 2022-2026 инчунин рушди иқтисодиёти рақамӣ ба сифати таҳриқи-ҳандаи асосӣ бо таъмини афзоиши ҳаҷми он ҳадди-ақал ба 2,5 маротиба пешбурди мақоми маҳалла, тақомули идораи давлатӣ, таҳми ҳокимияти халқӣ рақамсозии ҷараёнҳои истеҳсоли ва амалиётӣ дар сектори воқеии иқтисодӣ, соҳаҳои молия ва бонк то 70 фоиз дар назар дошта шудааст. Ба рақам-

мисозӣ гузарондани мақомоти давлатиро чун дастгоҳи мубориза бо бюрократия, коррупсия ва бесамарӣ баррасӣ бояд кард.

Барои мисол, пеш аҳолии ноҳияҳои дурдасти ҷумҳурии барои гирифтани ягон маълумотнома ва ё расмӣ намудани ҳуҷҷатҳо ба марказҳои ноҳия бояд мерафтанд, ки ин водор мекард саҳро километро паси сар намуда, дар навбатҳои беохир мунтазир бошанд. Ҳоло акнун вазъият тағйир ёфтааст: дар маҳалҳои аҳолинишин, ки аз маркази ноҳия 100-300 километр дур мебошад, филиалҳои худуди МХД фаъолият доранд. Инчунин истилоҳи «хидматҳои мобилии давлатӣ» ҷорӣ гаштааст, ки дар доираи онҳо мутахассисон ба маҳалҳои дурдасти аҳолинишин мераванд ва дар маҳалҳо қабулҳои сайёр ташкил мекунанд.

Мақоми асосии бозсозӣ дар низоми инфрасохтори замонавӣ гардид: хидматҳои рақамсозии ҷараёнҳои истеҳсоли ва амалиётӣ дар сектори воқеии иқтисодӣ, соҳаҳои молия ва бонк то 70 фоиз дар назар дошта шудааст. Ба рақам-

мақоми ҳокимияти қонунгузор ва иҷроияи баланд мегардад, ҳамкории байни онҳо тақмил меёбад. Дар таҳрири нави Конституцияи Ҷумҳурии Ўзбекистон татбиқи принципи тақсимоти влакатҳои ҳокимон ва шӯроҳои депутатҳои халқӣ зикр шудааст. Он барои минбаъд баланд бардоштани самарии кори шӯроҳои маҳаллий, масъулияти ҳокимон дар назди интихобкардагонии халқ, таъмини қиммати манфиатҳои аҳоли дар минтақаҳои хидмат менамояд.

Чунин ташаббусҳо нишон медиҳад, ки мо, депутатҳои борад фаъолияти худро, ки ба тақомули қонунгузорӣ дар соҳаи идораи давлатӣ вобаста аст ва назоратро аз болои татбиқи чорабиниҳои қабулгардида таҷдиди назар намоем. Файр аз ин сифат ва вусъати қорамонро бинобар самтҳои омӯзиши фикр ва ҳақиқияти одамон, ҷустуҷӯи ҳалли мушкилоти онҳо бояд баланд бардорем.

Гулрух АЪЗАМОВА,
депутати Палатаи
қонунгузории
Олий Мажлис.

ЎЗБЕКИСТОН «МАҲАК»-И ЭЪТИДОЛ ВА РУШД ДАР ОСИЁИ МАРКАЗӢ

Ҷараёнҳои сиёсии кунунӣ ва пешрафти ҷамаҷонибаи Ўзбекистон боиси рағбати зиёд дар хорича мегардад.

Бинобар баҳои намоёндагонии қориниҳои байналхалқӣ ва ҷомеаи соҳибкор, ба шарофати ташаббусҳои рузмарраи худ бобати масъалаҳои муҳитариҳои ҷаҳонӣ ва минтақавӣ, Ўзбекистон нафақат дар Осийи Марказӣ, балки умуман дар арсаи байналхалқӣ, пешоҳанги танзимгар гардид.

Директори Барномаи байналхалқии магистрии «Меъморӣ ва мероси фарҳангӣ»-и Донишгоҳи илмҳои амалии Анхалт, профессор Рудолф ЛУКМАНН (ҶФО):

Ҷамкории байни Олмон ва Ўзбекистон аз қарри асрҳо ибтидо мегардад. Дар таърихи ҳамкории олмонӣ-ӯзбекӣ дар саҳи оли чандин ташриҳҳои байниҳамдигарӣ сурат гирифтааст. Ман хеле хуб дар ёд дорам, ҳангоми яке аз сафарҳои навбатии расмии худ Президенти Олмон Франк-Валтер Штайнмайер гуфта буд: «Ҳоло ҳама танҳо дар бобати ҳолатҳои манӣ, оид ба мушкилот, дар бораи он ки ҷаҳон торафт бад мешавад, ҳарф мезананд, вале шумо ба Ўзбекистон нигоҳ кунед, бубинед, ки ин кишвари ҷавон бо ҷи гуна эътимод инкишоф меёбад, ҷи тарз бо роҳи дуруст бомуваффақият пеш меравад. Ҳангоме ки ба пешрафти муттасили Ўзбекистон нигоҳ мекунад, дарк менамояд, ки ҷи гуна ин олам барои ояндаи дурахшон умед менамояд».

Ман фикр мекунам, ин баҳои бехтаринест, ки ба ҳамкории кунунӣ дуҷонибаи мо дода шудааст. Ин суҳанон ҳамчунин аз рӯшодӣ ва ниятҳои самими роҳбарони давлатҳои мо ва омодагии онҳо ба фаъолони амиксозии шарикони маҷмӯӣ ва бисёрҷанба бо Ўзбекистон шарафат медиҳад.

Тавре ки ман мебинам, ба қарри ба Сарқонуни Ўзбекистон тағйироти ҷиддӣ ворид карда шуданд. Бовар дорам, ки дар натиҷа қабул гардидаи Сарқонуни нави пешрафти кишвари шумо ҷараёни нави пайдо мекунанд. Ин ба Ўзбекистон тақомули пурқувват менамояд, мардум аз натиҷаҳои пурмухтаво ва мусбати навсозӣ беш аз пеш илҳом мегардад.

Вобаста ба ҳамкории соҳаи инсонпарварӣ меҳостам ҷиҳатҳои зеринро қайд намоям. Донишгоҳи мо аз мактабҳои олии давлатии Олмон ба шумор меравад, барномаи

таълими он аз ҷониби тақомули ҷомеаи байналхалқии зиёӣ эътироф гардидааст. Инро он санад тасдиқ менамояд, ки алҳол беш аз 50 фоизи донишҷӯёни мо хоричён мебошанд. Ҳоло дар мо даҳҳо барномаҳои муштараки таълими байналхалқӣ бо дигар мактабҳои олии хоричӣ коркард шудаанд. Соли 1998 мо ҳамкории бо Донишгоҳи меъморӣ ва сохтмони Тошканд низ ба роҳ мондем. Онро бо тақомули хайтаҳои профессориву омӯзгорӣ оғоз намудем. Соли 2020 барномаи дарёфти «дудиплом»-ро ҷорӣ кардем, ки бинобар он донишҷӯён метавонанд дар ҳар ду мактаби оли таълим гиранд ва соҳиби ду диплом шаванд. Ин ташаббус дар самти мазкур тӯли тамоми таърихи ҳамкории мо аз ҳамкории бомуваффақият гардид.

Акнун мо ба нақша гирифтаем, ки чунин муносибат ва ҳамкории бо дигар донишгоҳҳо, ки дар соҳаҳои таҳассусӣ, эҷодӣ, мошинсозӣ, электротехника ва кишоварзӣ амал мекунанд, истифода бубарем. Барои ин таҷриба ва имкониятҳои зарурӣ дорем. Чунин лоихаҳо дар тайёр кардани мутахассисон бинобар соҳаҳои зикршуда саҳми назаррас мегузоранд. Бешубҳа, ҷорӣ намудани чунин барномаҳои муштараки таълими низомиҳои дахлдори оид ба инсонпарварӣ ва гайраи ҳар ду мамлакатро беш аз пеш қарин месозанд.

Яқчо бо тақомули дониш ва таҷрибаи яқдигар мо метавонем услоҳи самарабахш ва пешқадамро кор карда бароем. Файр аз ҷиҳатҳои, ки дар боло зикр шуданд, дар соҳаи таълими байни донишгоҳҳои Ўзбекистон ва Олмон боз бисёр пешомадҳои дигаре мавҷуданд. Моро танҳо саъю кӯшиш лозим аст, ки онҳоро татбиқ намоем... шавқу рағбатҳо бошанд, дар ҳар ду ҷониб, бидуни шубҳа, зиёданд.

Ноиб-президенти Палатаи савдону саноати Русия Владимир ПАДЛКО:

– Аввало, меҳоҳам ҳамкории ўзбекистонӣ-олмонӣро бо баргузори бомуваффақияти интихоботи президентӣ ва қабули Сарқонуни нави муборакбод намоям.

Эътидол дар Ўзбекистон омилӣ муҳим барои сармоягузорӣ ва шарикони корчаллон мебошад.

Алҳол муносибатҳои дуҷонибаи байни кишварҳои мо воқеан пеш мераванд, ки ба ҳамкории тарафҳои иқтисодӣ таъсири хуб мегардад. Ҳоло ҳозир пешрафти тақомули

моли байни кишварҳои мо тақрибан 20 фоизро ташкил медиҳад, пешбинӣ мегардад, ки то охири сол нафақат натиҷаи соли гузашта ба даст меояд, балки ба дараҷаи баландтаре мубаффақ мешавад.

Ислоҳоте, ки дар Ўзбекистон татбиқ мешаванд, тақирони Русияро ба имкониятҳои нави ҷалб месозанд. Дар ҳоли ҳозир зиёда аз 210 корхонаи Русия ба Ўзбекистон ҳамчун ҷойҳои асосии худ, имконияти кооператсияи бузурги саноатиашон баҳо медиҳанд.

Ширкатҳои бузурги Русия дар бозори Ўзбекистон қор мекардад ва қор мекунанд, ин ширкатҳои азим аллакай ба дастгирии махсус ниёз надоранд, онҳо ҳамеша нуктаҳои ҳамгириро дарёфт карда метавонанд. Ҳоло дар соҳаи тиҷорати миёна пешрафти азим ба назар мерасад, ба ин муносибат нақшаҳои воқеан бузург тарроҳӣ мешаванд.

Сардори Маркази тақдироти «Яқ камар ва яқ роҳ»-и Донишқадаи Русия, Аврупои Шарқӣ ва Осийи Марказӣ Гао ХАНСЮН:

– Ба шарофати барномаи нави ошкоро, пурмухтавои минтақавии Президент Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон «маҳак»-и эътидол ва пешрафт дар Осийи Марказӣ гардид.

Солҳои охири ҳамкории бисёрҷанбаи байни кишварҳои Осийи Марказӣ фаъолони пеш мераванд, ки иқлими куллан нави дар минтақа натиҷаи он гардид. Мо дар ин маврид пешрафти ҳамкории тарафҳои байни Ўзбекистон ва давлатҳои Осийи Марказиро дар шакли нави мушарраф менамоям, ки ба рушд ва шуқуфии муштарақ мусоидат мекунанд.

Таъкид менамоям, ки Чин ва Ўзбекистон муносибатҳои чандинҳазорсолаи таърихи доранд. Тӯли асрҳои зиёд кишварҳои мо робитаҳои фаъолоноро дар соҳаҳои тиҷорат ва мубодилаи маданияи Шохроҳи абрешим дастгири кардаанд.

Алҳол муносибатҳои дуҷонибаи байни давлатҳои мо, ба шарофати ҳаммонандӣ ва қаробати вази-фаҳое, ки дар доираи Стратегияи рушди Ўзбекистон ва ташаббусҳои «Яқ камар ва яқ роҳ» пеш мераванд, ба дараҷаи куллан нави, дараҷаи олии ҳамкории расиданд. Ҳамаи ин барои рушди минбаъда ва таҳми муносибатҳои ўзбекистонӣ-чинӣ асоси мустақкам фароҳам мегардад.

АИ «Дунё».

АЗНАВКОРКАРД ДАР ҚАЛАМРАВИ ГУМРУК — ИМКОНИЯТИ НАВ

Фармони Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон «Дар бораи чорабиниҳои иловагӣ доир ба содакунии режими азнавкоркарди гумрукӣ дар қаламрави гумрук», аз 25 апрели соли 2022, дар бораи фароҳам овардани шароити мусоид ба соҳибкорон, вусъат додани ҷуғрофияи савдои берунӣ ва беш аз пеш афзун гардидаи ҳаҷми савдои имконият ба вучуд овард.

Дар доираи иҷрои ҳуҷҷати мазкур ба ҷамъияти масъулиятш маҳдуди «Юниформ»-и Фарғона сафари матбуотӣ созмон дода шуд. Корхонае, ки ба истеҳсоли 20 нави сарулибос иқтисосонида шудааст, дар қаламрави гумрук бино ба режими азнавкоркарди гумрукӣ фаъолият дорад. Дар ҳоли ҳозир дар ин ҷо аз ҷониби қариб 250 нафар қоргар ба ҳисоби миёна соли беш аз 300 ҳазор сарулибос барои савдои истеҳсол карда мешавад.

Бояд гуфт, ки дар ҳоли ҳозир дар вилояти Фарғона беш аз даҳ қорхона аз имкониятҳои режими азнавкоркард дар қаламрави гумрук пурсамар истифода мекунанд. Дар давраи сипаригардидаи соли равон дар доираи 12 шартномаи савдои берунӣ дар посгоҳҳои гумрукӣ, амволе, ки 8 миллион доллар арзиш дошт, бо режими азнавкоркард омода гардидаанд.

Дар ақс: дар ҷамъияти масъулиятш маҳдуди «Юниформ»-и Фарғона.

Ақсбардор: Муқимҷон ҚОДИРОВ (ЎЗА).

Таҳлил, танқид, тақлиф

ХИДМАТҲОИ КОММУНАЛӢ МУВОФИҚӢ ТАЪЪ

Навҳои зиёди хидматрасонӣ мавҷуд, вале дар ин миён хидматрасонии коммуналӣ аз ҳама муҳимтар ба назар менамояд.

Аз он шахсонӣ алоҳида не, кулли аҳоли истифода мекунанд. Бинобар ҳамин ҳам давлат ҳамеша нисбати ин соҳа ғамхорӣ зоҳир мекунанд. Эътибор ба хидмати коммуналӣ бошад, то андозае ба беҳбудии дараҷаи зиндагии мардум нигаронида шудааст. Хусусан аҳолии шаҳр ва шаҳракҳо, онҳое, ки дар манзилҳои бисёррошона зиндагӣ мекунанд, ба хидматрасонии коммуналӣ бештар ниёз доранд.

Масалан, вақте об наомада монд, ба ҳоли ногувор афтада мондани аҳли хонадонро тасаввур кардан душвор нест.

Ташкилоти асосие, ки таъмини хонадонҳои пойтахтро бо оби ошонадани таҳти назорат қарор додааст «Таъминоти оби шаҳри Тошканд»

унвон дошта, дар ҳама ноҳияҳои ҷумҳуриамон шуъбаҳои худро дорад. Ин ташкилотро «Сувсоз» ё худ «Водоканал» низ менаманд.

Боз яке идора ҳаст дар пойтахт — «Исқисувтаъминот». Вазифаи он — маълум: бетанаффус таъмин кардани хонадонҳо ба оби гарм.

Вазифае, ки ба зиммаи таъмингарони об бор аст, хеле вазнин. Ҷи будани канализатсияро хуб медемон, кубурҳо асосан дар ҷойи ба чашм номанам ҷойгиранд (таҳи хок гур карда шудаанд), вақти шикӯф шудан, кафидану қорношоам шудани ягон ҷойи кубур ҳамон қисмати носозро ёфтан худ машаққатест.

Тавре ба назар мерасад қоргарони хидматчиёни идораи «Сувсоз» ва таъминоти оби гарм ором надоранд,

вақте ба кӯча баромадед, дар даромадгоҳи манзилҳои бисёррошона ба қор андармони онҳоро мекунанд.

Ду-се сол инҷониб системаи гармигузаронӣ дар пойтахт ба маъние «мавсимист», яъне аз охири тирамоҳ то аввалбахор (наздик панҷ моҳ) даврано басо сермасъулият ба ҳодимони ин соҳа аст. Аҳоли низ мисли пештара барои ҳама моҳҳои сол не, ба моҳроҳе, ки ба гармӣ ниёз дорад, ҳақ мепардозад. Қори ҳодимони системаи гармигузаронӣ бошад, тамоми сол бетанаффус давом мекунанд. Вазифаи асосии онҳо дар мавсими гармо — таъмири кубур.

Масъули таъминоти оби нӯшокӣ, оби гарм ва системаи гармигузаронӣ ҳамеша ҳаракат мекунанд хидматрасониро ба дараҷаи хуб бардоранд, аҳолиро норозӣ накунад. Вале ҳама вақт ҳам қор ва хидматрасонӣ дар ин самт сифатнок аст?

Истеъмолгарон аз хидматҳо, ки расонда мешаванд, ҳамеша мамну-

нанд? На дар ҳама мавзеоҳои пойтахт, мутаассифона, вазъият хуб ва аз амалроҳе, ки ба иҷро мерасанд, аҳоли қаноатбахш.

Боре дар назди яке аз маҳаллаҳои мавзеи сенздаҳуми ноҳияи Юнусови дар қориди суҳбата шудам. Намоёндаи қадам аз идора аз соқинони қуҳансол пурсид, ки дар таъминоти оби гарм муаммо ҳаст? Вале, гуфтанд бошадонга дар ҷавоб, вақте субҳи барвақт ҷумаки оби гармо қушодем, аввал оби сард, баъди чанде оби нимгарм мебарояд, барои он ки би оби гарм дасту рӯ шӯем, лозим меояд чанд дақиқа омадани оби гармо интизор шавем, ҳалқайи ҳисобкунак қарч мезананд (пул менависад), об исроф мешавад. Фаҳмо, гуфт намоёнда, шикоятро ба дафтари худ қайд карда.

(Давомаш дар саҳ.2).

Соли эътибор ба инсон ва сифати таълим

ТАБИАТИ ЗЕБОИ СУВТУШАР ДАЪВАТ МЕНАМОЯД

Дар воҳаи Қашқадарӣ гӯшаҳои хушобу ҳаво ва зебою но-такрор бисёр. Яке аз чунин мас-канҳо шаршараи машури Сув-тушари ноҳияи Шаҳрисабз ме-бошад. Он шаршараи сероб ва дарозтарини мамлакатом ба ҳисоб меравад. Шаршара дар

қисми болооби сойи Сувтушар – мамнӯғҳои давлатии «Ҳисор», аз сатҳи баҳр дар баландии 2100 метр ҷойгир шудааст. Баландии шаршара 84 метр буда, байни харсанҳо ва арчазор ҷойгир шудааст ва дӯстдорони табиатро ба худ ҷалб месозад. Аз шаршара дар ҳар як

сония 5-6 метри мукааб об ҷорӣ ме-гардад. Имрӯзо аз ин манзараи зебо аз тамоми гӯшаю қанори мам-лакат сайёҳон дидан мекунанд.
Дар акс: шаршараи Сувтушар.
Аксбардор: Ч. НОРҚОБИЛОВ (ҶЗА).

НАШРИ НАВУ ПУРРАИ «ТАЪВИЗ-УЛ-ОШИҚИН»-И ОГАҲӢ

Бузургтарин симоҳои дар адабиёти ўзбек Навоӣ Бобур бошанд, як гурӯҳ муҳаққиқон ва донишмандони адабиёт Му-ҳаммад Ризо Огаҳиро савумин намоёнди барҷаста дар ада-биёти классики халқи баробар мешуморанд. Ба наздикӣ на-шриёти «Адабиёт» таҳти кума-ки молиявии Иттиҳоди нави-сандагони Ўзбекистон девони бузургҷаҳми Огаҳиро ба таъ-расонд, ки наздик аз 700 са-ҳифа иборат аст. Мураттиб яке аз донишмандони рӯз Сай-фиддин Рафиқидинов, ки баро-бари адабиёти туркизабон аз адабиёти форсӣ-тоҷикӣ огоҳ аст. Китоб асосан девони «Таъвиз-ул-ошиқин»-и Огаҳи-ро фаро гирифта ғазал, рубоӣ, қитъа, мустазод, мурабаъ, мухаммас, мусаддас ва тарҷебандҳои суҳанвари маъ-руф дар он ҷойгир шудаанд.

Зимнан, «Таъвиз-ул-оши-қин» («Тумори ошиқон») аз ғазалҳои туркӣ ва форсӣ-тоҷи-кии Огаҳӣ таркиб ёфтааст. Боби «Ашӯри форсӣ»-и кито-би тозанаҳр беихтиёр та-ваҷҷуҳи моро ба худ мекашад: ғазалҳои раво, хушчило, оли-мазмун.

Ин тавр гуворо садодиҳии сурудоҳе, ки гӯяндашон намо-ёнди халқи дигар аст, қасро ба хайрат мегузорад.
Шуд зи умри бебаҳои худ магар огоҳ субҳ, Меравад аз хештан ҳар дам қашиди оҳ субҳ, Гашт чун мӯят сафед, аз худ бишуд аспи умед, Омаданро бин, ки бо рафтагун қунад ҳамроҳ субҳ, Чӯз девоне, ки зикр шуд, Огаҳӣ боз якчанд асари бадеӣ-таъриҳӣ эҷод намуда-аст, ки дар шакли назм мебо-шанд. «Риёз-уд-давла», «Зуб-даст-ут-таворик», «Чоме-ул-во-қеоти султонӣ», «Гулшани дав-лат», «Шоҳиди иқбол» барин таълифоти ӯ, гуфтан мумкин, рӯйдодҳои муҳим дар асри 19-умро дар худ инъикос, рӯзго-ри аҳли Хоразм ва мардуми атрофи он дар давраи салта-нати Оллоқулихон, Раҳимқули-хон, Мухаммад Аминхон, Сай-иди Мухаммадхон ва Мухаммад Раҳим II-ро бозгӯ намудаанд.

Навъе мебинем, Огаҳӣ ба-робари шеърнависӣ ба ду за-бон чун таърихшинос низ ба назар мерасад, ҳаёти мада-ниҳои иҷтимоӣ як қатор халқ-оро, ки дар муҳити ҳамсоғарӣ зиндагӣ кардаанд, ба қалам ме-диҳад, асосан ба нақл та-свири воқеаҳо эътибор мени-гаронад, ки аҳамияти таъриҳӣ дорад. Хоссаган «Фирдавс-ул-икбол», ки бо супориши Оллоқулихон таълиф гашт, аҳамияти илмиро низ молик мебошад.

Огаҳӣ ба адабиёти форсӣ-тоҷикӣ дилбастагии хос дошт. Инро бо мутолиаи «Баёни мута-факқираи форсӣ» ном дафтарӣ низ ӯ дигарбора хис карданамон мумкин. Тарҷума аз форсӣ ба туркӣ, зимнан, як шоҳаи пурбо-ри эҷодиёти ин адиби барҷас-таро ташкил менамуд.

Огаҳӣ дар ҷавонӣ ҳамчун ми-роб дар дарбори Оллоқулихон хидмат мекард. Баъдтар сарми-роб таъин гашт. Вале мадраса-дида, ки буд, ба мутолиа ва эҷод низ машғул мегашт, аз амакаш Шермухаммад Мунис, ки шоири маъруф буду ба дарбор наздикӣ дошт, таълим мегирифт. Баро-бари асрори шеърӣ аз Мунис форсиро меомӯхт, бо туркиву форсӣ ғазалҳо менавишт.

Устодаи Мунис, ки «Равзат-ут-сафо»-и Мирхондро аз форсӣ ба туркӣ тарҷума мекард, соли 1829 аз олам гузашт. Огаҳиро лозим омад тарҷумаро ба зим-ма гирифта ва онро ба охир ра-сонанд. Ҳамин тавр, баробари ба иҷро расондани қорҳои муҳими давлатӣ (сармироби) вай ба эҷоди бадеӣ ва баргардониши беҳтарин асарҳои форсӣ-тоҷикӣ ба туркӣ ҷиддан шурӯъ кард. Тавре худӣ ӯ дар муқаддимаи «Таъвиз-ул-ошиқин» қайд мена-мояд, рӯйиҳати асарҳои тарҷу-макардааш аз 20 адад мегуза-рад. Хар қадом аз ин асарҳо, ки ба қалами бузургмардони ола-ми адаби форс-тоҷик мутаалли-қанд, бо маҳорат, завқ ва хуна-ри баланди ба мутарҷимҳои вар-зида хос ба туркӣ тарҷума кар-да шудаанд.

Маълум, ки баъзе аз асарҳои классикомон дар давраҳои гу-ногуни таъриҳӣ аз ҷониби як-чанд мутарҷим ба туркӣ баргар-донда шудаанд. Масалан, ҳанӯз дар асри XIV «Гулистон»-и Саъ-диро Сайфи Сароӣ тарҷума карда буд.

Баъд ин қорро Огаҳӣ ба зим-ма гирифт.
Дар ибтидои асри XX Мурод-хӯча Солоҳхӯча низ «Гулистон»-ро ба туркӣ баргардонд. Вале дар байни тарҷумаҳо салисӣ ва ба асл наздиктарини баргардон-ниши Огаҳиро мутахассисон қайд карда гузаштаанд.

Воқеан намунаҳои насрию на-зми адабиёти классикии форсӣ-тоҷикӣ бо саъйи Огаҳӣ устода ба туркӣ-ўзбекӣ бар-гардонда ва дар вақташ дар шакли китоб ба таъб расонда шудаанд. Маҳз бо хидмати бу-зургии вай туркизабонҳо имкон ёфтанд «Қобуснома»-и Кайко-вус, «Гулистон»-и Саъдӣ, «Ҳафт пайкар»-и Низомӣ, «Ҳашт бихишт»-и Хусрави Дех-лавӣ, «Юсуф ва Зулайхо», «Са-ломон ва Абсол», «Баҳорис-тон»-и Абдураҳмони Ҷомӣ, «Ба-доёе-ул-вақоъ»-и Зайниддин Восифӣ ва ҳоказоро ба забони модаришон мутолиа созанд.

Чопи солҳои 1971 ва 1972 низ аз саҳҳо ҳоли набуданд. Хусу-сан, байтҳое, ки мазмуноҳи динӣ-тасаввуфӣ доранд, аз ғазалҳо аф-тоданд.

Омодакунадаи наشري нави де-вони Огаҳӣ номзади илмҳои фи-лологӣ Сайфиддин Рафиқидинӣ (Сайфиддин Сайфуллоҳ), савъ кард «Таъвиз-ул-ошиқин»-ро дар шакли пурра пешкаши дӯстдору-ни назми классикии гардонад. Ба-рои он ки ғазалҳои форсӣ-тоҷи-вӣ Огаҳӣ дуруст талаффуз ша-ванд, матнҳо бо имлои ҳозираи тоҷикӣ, ҳарфҳое, ки хоси алифбои тоҷикианд, оварда шудаанд.

М. ШОДИЕВ.

ИСТЕЪДОД ЛУТФИ ЖУДОВАНДИСТ

Зиндагӣ қаҳрамонҳои зиёд дорад, ки бо таъсири сабақи ҳаёт давраи навро дар зиндагӣ хеш оғоз кардаанд.
(Генри Торо).

Соли 2006 ӯ дар мактаби рақами 16-уми гузари Ҷӯрашайх ҷонишини дирек-тор оид ба қорҳои таълиму тарбия буд ва аз фанни физика ба шоғирдон сабақ меод. Таълимгоҳ дар ноҳияи Самарқанд аз ҳар ҷиҳат пешқадам буду акса-рияти хатмкунандагон ба мактабҳои олии мамлакатом ва дигар кишварҳои ҷаҳон дохил мешуданд. Маҳз барои ҳамин аз дигар маҳаллаҳои ноҳия, ҳатто аз шаҳри Самарқанд падару модарон ме-хостанд фарзандони худро ба ин макта-би номдор супоранд, ки аз устодони со-ҳибтаҷриба илму дониш омӯзанд.

Баъди он, ки талабгорон бисёр шу-даанду синфхонаҳо дар ду баст низ на-расид, масъалаи дар деҳаи Ҳоча Ахро-ри Валӣ кушодани шӯъбаи мактаб ба миён омад.

Собиқ ҳокими ноҳия Баҳодур Саъдул-лоев сарвари таълимгоҳ Сайёра Ахро-роваро (илоҳӣ руҳаш шод бод!) назди худ хонд ва маслиҳат пурсид, ки дар шӯъбаи навбунёд киро роҳбар таъин бояд кард?

– Холида Шамсиддинова натавон му-аллимаи пешқадам, инчунин ташкил-чи соҳибистеъдод аст, – гуфт Сайёра Ахророва. – Соли 1985 ба қор омад ва бо ташаббусҳои аҷоиб, наовари, фео-лияти ғайриқолабӣ то дараҷаи ҷонишини директор расид.

Ҳоким бо номзад низ сӯҳбат ораста, аз ҷаҳонбинии васеъ, тафаккур, гуфту-рафтор ва дигар хислатҳои неки ин-

сонии вай дар таъҷуб монд.
– Холида Камариддинова, – ниҳоят иброс дошт Б. Саъдуллоев, – маҳз шумо-ро ҳамчун номзади арзанда ба шӯъбаи таълими халқ тавсия мекунем ва ваъда медиҳем, ки муаммо пайдо шавад, кума-ки худро дарёф намеред.

Холида ин навидро ба ҳамсараш Са-меъҷон Шодиев расонд ва ӯ розӣ шуд. Баъди фармоиши мудирӣ шӯъбаи таъли-ми халқ ба қори нав пардохт.

Ақнун вай муваққатан ҳам биноқор буду ҳам муҳандис. Бо маслиҳату машварати мутахассисон оиди бинои мактабро ба замона хос бунёд кардан саҳми арзанда гузошт.

Оғози соли хониши 2007 бо салоҳдиди ҳокимияти ноҳия шӯъба ба мактаби нав таъдир ёфт ва нахустин директор Холида Шамсиддинова таъин гардид.

«ХУБ ШУД, КИ ЗАН БА ДАВЛАТ ЁР ШУД»

Пештар бо арзи эҳтиромӣ зиёд мар-дон дар нақлиёт ҷойи худро ба занҳо ҳоли мекарданд, имрӯз ин арзи эҳтиром дар ҳоли қардани мансаб барои занҳо зоҳир мешавад.

(Патрик О'РУРК).

Аз азал қасе оғох нест, ки зери мафҷу-мҳои амри тақдир дар хати қабин чӣ гуна пешомад пинҳон чӣ хаст. Холида ҳеч гу-ном надошт, ки пайраҳаи зиндагӣ ӯро то мактаби навбунёди рақами 10-уми ноҳияи Самарқанд меоварад. Ва ӯ баъди дирек-тор таъин шудан аввало «команда»-и фи-доқор, адолатпарвар, ташаббускору масъ-улиятшиносонро ташкил намуд. Ба ҳар як омӯзгор роҳи ислоҳи камбудихоро фаҳ-

монд. Шояд аз ҳамин сабаб мактаб дар муддати кӯтоҳ на танҳо дар ноҳия, ҳатто дар вилоят ном баровард.

Соли гузашта хонадагони таълимгоҳ дар озмуни омӯхтани забони англисӣ дар ҷумҳурӣ ҷойи аввалро ишғол кар-да, 250 миллион сӯм муқофотпулӣ ги-рифтанд ва ду ҳафта ба Англия сафар карда, бо ҳамсолони хеш риштаи дӯстӣ бастанд.

Чанде пеш дар зинаи вилоти ин озмун бахти онҳо тофт ва ба мусобиқаи ҷумҳурӣ роҳат гирифтанд. Мақсад дар кишвар пирӯз гашта, ба Шветсария рафтан аст.

МУЛОҚОТИ ОШҚОРО ВА ДИЛНИШИН

Оё нашунидаӣ, ки одаме замин ме-қофт, вале ганҷи азиморо ёфт!

(Чуброн ХАЛИЛ).

Ҷӯро ҳучраи қориаш фарқи навис-навис дидам. Вай занест қулчарӯву ку-шодаҷеҳра.

– Холида, гӯед, ки сирӯ асрор, яъне сабаби солҳои тӯлӣ пешқа-дамиро аз даст надодани мактаби шумо дар чист?

– Интизом ва вазифашиносӣ. Агар ҳар яке мо ба ин қорда амал кунем, ба якдигар кӯмаки беғараз расонем, на бо ҳасад, балки бо ҳавас меҳнат кунем, муваффақият аз мо аст. Мо, омӯзгорон ҳамеша дар ёд дорем, ки мақсади мак-таб тарбия ва фақат тарбия! Ва тарбия аз таълим волотар. Тарбия инсонро ба қамол мерасонад.

(Давомаш дар саҳ.4).

Дар соли хониши ҷорӣ Донишгоҳи дав-латии маъдани кӯҳӣ ва технологияи На-воиро 689 нафар бакалавр ва 88 на-фар магистр хатм намуд. Ба ин муноси-бат дар донишгоҳ ҷорабиние зери номи «Роҳи сафед ба шумо, хатмкунандагони азия!» баргузор шуд.

Албатта, соҳиби номи мутахассис ва диплом гардидан дар рӯзгори инсон ҳодисаи одӣ нест. Барои ин бояд чанд сол дар ҷустуҷӯ буд ва ба дунболи до-ниш гашт. Ба ин маънӣ, шабҳае нест, ки мутахассисони донишгоҳ дар татбиқи лоихаҳои бузург, ки дар қорхонаҳои са-ноати мамлакат ба амал татбиқ мегар-данд, фаъл широк менамоянд.

Дар акс: лавҳае аз ҷорабинӣ.
Аксбардор: Сироч АСЛОНОВ (ҶЗА).

БЕПАРАСТОРОН ДАР ҶИМОЯИ ДАВЛАТ

Зиндагӣ роҳи раво надорад. Қонунҳои наонавиштае дорад он. Гоҳ чун Оғоб медрӯҳаю гоҳе чун шаби торик ба дилҳо соя аф-канад. Гоҳ орзуи умеди некро ба яғмо мебарад. Гоҳи дигар дилҳо-ро ғаму андуҳ фаро мегирад. Кӯда-кону наврасон ҳам аз ин қараёни дилҷарош дар қанор нестанд. Ва дар ҳаёт ятимон дучор меоянд.

Марг қонуни ҳаёт аст. Синну сол намеурсад. Аламовар аст, дар қомеа ба зиндагитимон низ дучор мешавем. Фарзанд аз меҳр ва ди-дорӣ модар ва ё падари худ маҳ-рум. Меҳре, ки дар дунё чун па-дару модар қасе ба фарзанд дода наметавонад. Ин тоифа ятимон зими-ни вайроншавии оила пайдо мешаванд. Дар ҳоле, ки оилае ба нохун зор аст, тоифае нодиртарин неъмат инсонӣ, идомаи авлод – фарзандро ятим мегузорад.

Дар ҳисоботи омӯрӣ ду гуруҳи ятимонро ба қайд мегиранд, ки: аз падар ва ё модар маҳрум шудааст ва дигарӣ ҳам аз падару ҳам аз мо-дар маҳрум гардидааст. Инсон, ин-сон аст. То даме, ки дар ин дунё ҳаёт дорад, ҳамеша бо орзуи ҳавас зиндагӣ мекунанд. Ятимон ҳам аз ин қараён дар қанор нестанд. Ҳар яке онҳо садҳо орзуи ҳавас до-рад дар дил. Онҳо ҳам меҳонад зиндагӣ фаровон дошта бошанд ва дар қомеа аз худ нақши монда-гор гузоранд.

Кишварии мо давлати адолатпе-шаву инсонпарвар аст. Ин тоифа кӯдакону ҷавондон дар маҳалла, му-ассисаҳои таълими томақтавию мактабҳои таҳсилоти умумӣ ҳамеша ба қайд гирифта мешаванд. Ва аз ҷониби давлат ва муассисаҳои гуногун мунтазам рағбатнок ва химоя карда мешаванд.

Чанд рӯз муқаддам дар деҳаи сайёҳии овозадори Синтаб будам. Ҷойҳои таъриҳии ин маъзевро зиё-рад мекардем. Автобусе омад пур аз кӯдакон. Аз автобус як гурӯҳ на-врасон фуруд омаданд. Онҳоро Обида Саидуллоева роҳбалади ме-кард. Раиси маҳаллаи «Синтаб» Мурод Мирзоев пазираи намуд. Обидаро хуб мешинохтам. Ӯ дар шӯъбаи таълими халқи ноҳияи Ну-рато адои вазифа менамуд.

Ўзбакбойи РАҲМОН, хабарнигори «Овози тоҷик». Вилоти НАВОИ.

30 июл – Рӯзи дӯстии халқо

ДӯСТИРО ҶУСТУҶӢ ДОРЕМ МО

Ўзбекистон сарзамини офтобӣ, мардумонаш гуно-гунмиллат буда, дар он ҳам дӯсту бародарона зин-дагӣ доранд. Барои ҳаёти оромӣ осоишта мардуми диёр тамоми шароит фаро-ҳам оварда шудааст. Мар-казҳои миллии фарҳангии халқу миллиҳои гуногун дар мамлакатом босамар фаъолият доранд, ки ҳар яке барои нигоҳдошти урфу одат, анъана ва қадриятҳои миллии, адабиёту санъати халқҳои худ саво кӯшиш ва ҳаракат мекунанд.

Аз ҷумла, фаъолияти марказҳои миллии фарҳан-гии тоҷикони ҷумҳурӣ низ сазовори таҳсин мебошад. Онҳо дар фаъолияти қорӣ худ ба қомебӯҳои нав ба на-вои мегарданд. Фаъолияти марказҳои миллии фар-ҳангии вилот ва ноҳияҳо низ назаррас аст.

Аз ҷумла, хидмати қор-манди Маркази миллии фар-ҳангии тоҷикони ҷумҳурӣ Насиба Зайниддинова сазо-вори таҳсин мебошад. Чун ба даст гирибҳои широнии тоҷик Мирзо Турсунзода «Чароги абадӣ», Лоик Ше-ралӣ «Ман намемирам», Паймон «Шабобгард», рома-ни «Фирдавсӣ»-и нависанда Сотим Улуғзода (Тошқанд, нашриёти «Тамaddon») ва дигаронро гиред, дилатон аз хушнудӣ ва хурсандӣ лабрез мегардад. Беихтиёр ба қасоне, ки қатъи назар аз кию чӣ буданашон дар ин сарзамин барои рӯшду та-қомули адабиёт, матбуоти тоҷик барои хонада асаре ё осореро пешкаш менамо-янд, офаринҳо меғӯед.

Инро дар мисоли ҷопи маҷмӯаи мақолаҳои «Пай-роҳаи илм», ки оид ба роҳи ҳаёт ва эҷодиёти олимӣ за-бардаст Абдулғани Мирзоев навишта шудааст низ мета-вои гуфтан мумкин. Мо дорои адабиёту фарҳанги ганиву қадимӣ ҳастем. Ин мероси аҷлодиро ба наслҳои оянда бегазанд расонидан қарзи инсонӣ ва фарзандии мост. Ояндаро аз имрӯз бояд со-зем, бунёди оянда аз итти-ход, дӯстии рафоқат, оро-мии осоиштагӣ имконпазир мегардад.

Шавкатулло ОСТОНАЕВ, Абдуманнон САФАРОВ, аъзои Маркази миллии фарҳангии тоҷикони ноҳияи Узун.

«БОБОЯМ БО МАН МЕФАХРАНД»

Муаллим! Вақте мо ин сунҳаро мешунавем, бевосита дар пеши назарамон шахсе мучассам мегардад, ки моро таълим ва тарбия додааст. Муаллим мисли шамъ аст, ки барои мо – донишҷӯён оламро равшан мекунанд. Ҳеҷ вақт муаллими аввалинро фаромӯш набояд кард. Биёед ёдовар мешавем, ки муаллими аввалини мо ки буд, дар дили мо бо қадом хислат ҷойгир шуд?

Муаллими аввалини ман шахсе буд ҳам бо фазлу дониш ва ҳам меҳрубон, дар инсон чӣ гуна хислатҳои неқ бошад, дар ин шахс мучассам. Муаллими аввалини ман бобоҷонам буданд, ки дар дабиристон нею дар хонаи худ. Ман аз бобоҷонам бисёр афсонаю ривоят, суруду тарона мешунидам, ки то ҳол дар тағи гушам чарангос мезанад. Дар афсонаҳо, ки бобоҷонам нақл мекарданд, ягон қаҳрамон ё персонажи бегона иштирок надошт барои мо. Қаҳрамоноҳои афсона мо – наберагон, ҳешу табор ва фарзандони ҳамсона будем. Дар ин афсонаҳо мо ба бисёр роҳҳои дуру дароз сафар

мекардем, аз сар бисёр рӯзҳои гаму шодиро мегузрондем, лек аз ҳамдигар ҷудо намешудем. Дар ин афсонаҳо, ки мо мешунидем, фақат ва фақат хушу хурсанди буд, ҳама бо ҳамдигар меҳрубон. Ин афсонаҳо бисёр ҷиҳатҳои панду ахлоқӣ дошт. Аз ҷумла дар ҳаёт ба ҳама ҳодисаю воқеаҳо бо назари некигоҳ кардан, машаққатҳои ҳаётро яқоя ҳаллу фасл намуданро омӯзонданд. Бобоҷонам ба ман бисёр панду насиҳат меғуфтад, дар он вақт, ки хурд будам, мазмуну моҳияти ин сунҳаро пандомезро дард намекардам, аз мобайн чандин сол гузашт, ки акуну сунҳаро пандомези бобоҷонамро фаҳмидам. Ҳамоно панду насиҳатҳои ба ман омӯзонидашон дар айни ҳол роҳи маро мисли хуршед равшан карда истодааст, ки дар ҳар чо ба ман ёрӣ мерасонад.

Бобоҷонам ду орзу доштанд, ки яке маро ба дабиристон худашон баранду аз дарсҳои ман хабардор шаванд. Лек умрашон вафо накард. Соли 2010 бобоҷонам ин дунёи фониро падруд гуфта, ба дунёи абади

сафар карданд. Пас аз 8 моҳ ба синфи як рафтам. Дар давраи мактабхониҷам мехостам, ки бобоҷам дар давраи мо бошад, чизиҳои нафаҳмидаамро ба ман ёд диҳанд, лек ин армони ман буд.

Орзуи дуҷои бобоҷам ин буд, ки ман ба факултети филологияи донишгоҳ дохил шавам. Сабаби он ки худашон ҳам факултети филологияро дар Тоҷикистон хатм карда, дар ҳамон чо директори мактаб шуда будаанд. Бобоҷонам касби худашонро бисёр дӯст медоштанд, бо касби худ фахр мекарданд.

Ман ин орзуи бобоҷонамро ба худ мақсад қардам ва ба мақсади худ расидам. Соли 2022 ба факултети филологияи тоҷики Донишгоҳи давлатии Самарқанд дар асоси грант дохил шудам. Умедворам, ки бобоҷонам дар он дунё бо ман мефаҳранд.

Мунаввар ТОҶИЕВА,
донишҷӯи гурӯҳи тоҷикии факултети филологияи ДДС.

БОЗ ЯК ГУРҶИ ТОҶИКӢ

Чи хеле ки маълум аст, 20 июли соли қорӣ барои довталабони таҳсил дар ДДБ низ барои соли хониши нав рӯзи охирини қабули ҳуҷҷатҳо буд. Мо аз роҳбари маркази ҳоли Донишгоҳи давлатии Бухоро Сулаймон Хўчаев пурсидем, ки оё соли таҳлили нав дар ДДБ қабули гурӯҳи нави тоҷикӣ ба нақша гирифта шудааст?

Вай ҷавоб дод, ки «оре, дар факултети филология қабули як гурӯҳи нави забон ва адабиёти тоҷик (20 нафар до-

нишҷӯ, 5 нафар бо гранти давлатӣ ва 15 нафар бо шартнома) ба нақша даромадааст».

– Чанд нафар ҳуҷҷат супорида бошанд?

– Дар ин бора маълумот надорем, инро вазорат медонад, – гуфт вай.

А. АВЕЗОВ,
муҳбири «Овози тоҷик» дар вилояти Бухоро.

ИСТЕЪДОД ЛУТФИ ХУДОВАНДИСТ

(Аввалаш дар сах.3).

Ана баъд агар дар муаллим ташаббус ва фаъоли ривҷо наёфта бошад, ҳар як фан, ҳар як дониш ду пул. Дар Мурочи-атномаи сарвари давлат ба Олий Маҷлис ва халқ таъкид шудааст, ки дар на-вбати аввал эътиборро ба бузургтарин сармуҷи Узбекистони Нав – дастгирӣ намудани таълим бояд нигаронем.

– **Имсол чанд нафар хонанда хатм карданд?**

– Боиси хушнудист, ки 104 нафар но-маи камол гирифтанд, ки 15 нафар со-ҳиби медали тилло ва ду нафар нуқра шуданд. Аллақай қариб 20 нафар тавас-сути ташкилотҳои байналхалқӣ ва грант ба мактабҳои оли кишварҳои бонуфузи дунё дохил шуданд. Албатта, дар ин кори хайру неқ хизматҳои омӯзгорони пешка-дам Раъно Маматқонова, Манучеҳр Шо-киров, Сабина Рустамова, Ориф Шоди-ев, Меҳриғам Низомова, Шохрух Шам-сиддинов, Чамила Фатхulloева, Фирӯза Нуриддинова, Ҳафиза Розикова, Гулҷо-р Пардаева ва дигарон қалон аст. Оҳир ман метавонам 135 нафар муаллимро як-як номбар кунам...

Мо, муаллим аз сарвари давлатамон ниҳоят сипосгузоре, ки маошамон 2-3 маротиба афзуд, ба қоғазбозӣ, барои расмият ҳисобот ва дигар гуна қорҳо, алаҳхусус маҷлисбозӣ, кўчарубӣ, пахта-чинӣ, кўмак ба сабзавотқорон хотима ёфт. Аз ҳама муҳимаш, синфхонаҳо бо асбо-бҳои аёни, техникаи замонавӣ пурра таъ-мин гардиданд.

Боз як навид он аст, ки аз ҳисоби дав-лат бинои сеқабата қад афроста истода-аст, ки арзиши лоиҳаи иншоот 10 мил-лиард сўм аст. Ҳозир қариб 50 нафар бо кори сохтмон банд ҳастанд. Бинои на-вар арафай Рӯзи муаллимон ва мураб-биён ба истифода супурда мешавад.

– **Чаро дар мактаб синфҳои тоҷикӣ нест?**

– Саволи барҳақ. Аммо ин аз падару модарон вобаста аст. Агар онҳо ин та-қрифро диҳанд, нуран ало нура аст. Зеро ҷуноне ки шумо гуфтед, талаба тоҷик, му-аллим тоҷик, вале дарсҳо ба забонҳои дигар. Баъзеҳоро забон дигару дил ди-гар...

Зоҳир ҲАСАНЗОДА,
хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Самарқанд.

Андешаҳо

НАҶОТ ДАР ТАЪЛИМУ ТАРБИЯ АСТ

Вақти таҳсил қариб ҳар рӯз аз на-зди мактаб гузашта, чашмамон ба хонандагон меафтад, ки аз мактаб бармегардан. Вале соат ҳанӯз 12 нагуфтааст. Пурсед, ки чаро барвақт аз мактаб ҷавоб шудаанд, бачаҳо меғунанд, ки муаллим касал шуда-анд, туй доштаанд ё ба хондан раф-таанд... барои ҳамаи ҷавоб додаанд. Падару модарон ҳам ба ин эътибо-ре намедиҳанд ва ё намедонанд, ки муаллим дарсро нагузаранд, хонан-дагон аз омӯзиши ҳамоно мавзӯи дарс бебаҳра мекунанд ва ё уму-ман омӯзонда намешаванд. Чаро ба ҳалли ин муаммо роҳбарони мак-таб намекушанд, ба ҷойи як муал-лими бемор омӯзгори дигарро ба дарс намебароранд? Вале дар жур-налҳои синф қайд мекунанд, ки дар-сҳо гузаронда шудаанд. Ва муал-лимдон моҳонаи худро пурра меги-ранд. Хар рӯз агар дар ҳар мактаб бо сабабҳои гуногун ҷунин ҳодисаҳо ба амал ояд, дар миқёси ноҳия ва вилоят чандсад соатро ташкил ме-кунанд!? Ҳол он ки як талаба ё тола-ба ба дарс дер монад ва ё наояд, худ муаллимон онҳоро сарзаниш мекунанд. Дар сурати нагузаштани дарс, вале дар журнал қайд карда-ни мавзӯй чӣ маъни дорад? Ханго-ми барвақт омадани фарзандон па-дару модарон ҳам намепурсанд, ки чаро барвақт омад: Сабабашро аз маъмурияти мактаб ва муаллимоне, ки ба таълиму тарбия хунуқназаро-на муносибат мекунанд, намепурс-анд, ба дарсҳои иштирок карда, тарзу усули дарсдиҳиширо намесан-ҷанд.

Дар Мурочиатномаи Президент ба Олий Маҷлис ва халқи Узбекист-он оварда шудааст: «... дар навба-ти аввал эътиборро ба бузургтарин сармуҷи Узбекистони Нав – даст-гирӣ намудани таълим менигаро-нем».

«Наҷот – дар таълим, наҷот – дар тарбия, наҷот – дар дониш». Чунки ба ҳама гуна мақсади неқ ба ту-файли дониш ва тарбия муваффақ

мегардид.

Мо – калонсолон хонандаҳоро бача, ҳоло ҳеҷ чизро намедонад ва ё намефаҳмад, гуфта фикр мекунем, ки ин нодуруст аст.

Боре бо хонандае суҳбат доштам. Аз фанне саволе дода, дараҷаи до-нишашро санҷидани шудам. Вай маъ-юсона гуфт:

– Ин айби ман не. Ин фанро ман дӯст медорам. Вале дарси дурусте намегузаранд. Дар ним сол як соат гузаштанд.

Пурсуҷу намоям, аз он фан худи директори мактаб дарс медадааст. Ба директори мактаб осон. Баҳонашаро ҳамеша тайёр: «Комиссия омад... ба маҷлис ҷеғ заданд... дар видеоелек-тор иштирок доштам...»

Ба андешаи ман вазифаи асосии директори мактаб низ таълиму тар-бияи ҳуби бачаҳост. Давомоти хонан-дагонро таъмин созад, дарсҳо пурра гузашта шаванд, муаллимдон бо тай-ёрии пухта ба дарсҳо дараҷанд, қор-ҳои маънавию маърифатиро пурӯзу намоянд. Ҳуд дар ин бобат намуна шаванд. Вале дар аксар мактабҳо мебинед, ки онҳо бештар бо қорҳои хоҷагии мактаб машғуланд.

Ҳозир дар ҳар синфҳои мактаб видеокамера насб карда шудааст. Ин аз як тараф хуб. Роҳбари мактаб ба воситаи он рафти дарс, тарзи дарс-гузарии муаллимро назорат меку-над ва баъзан омӯзгоронро худдор месозад. Роҳбари мактаб бояд ба дигар омӯзгорон намуна шавад. Хо-ҳноҳҳо ҳуд дили баъзеи онҳо саволе ба миён меояд: агар худи директор ҷунин рафтор кунад, ба ман-чи? Дар-самро гузаштам, шуд, бало ба пасаш.

Боре ба як мактаб даромадам. Пештар ҷонишини директори мактаб оид ба қорҳои маънавию-маърифати-ро ҳамеша дар берун медам. Аз болои тартибу интизом хонандагон назорат мебуд. Ин дафъа дар каби-нети қоршарх сархам менишаст. Са-баб пурсам, ба сўйи монитори комп-ютер ишора кард. Дар он иҷрои як олам қорҳое нишон дода шуда буд,

ки ба мантиқ рост намеояд. «Илм ча-роғи ақл», «Хунар чашмаи зоянда», «Тилло мағир, илм гир» ва ғайра ма-взӯҳои пешниҳод кардаанд ва бояд хонандагон иншо нависанд. Дар ма-взӯҳои «Духтари аз ҳама фаёли и-тироҷи», «Ҷояи аз ҳама бехтарини инноватсионӣ», «Бале, духтарон» оз-мун гузаронанд. Бо ғолибони олим-пиадаҳои байналхалқии хонандагон ва ягон дорандаи Мукофоти Зулфи-воҳурӣ ташкил намоянд... Рӯзи ҷумъа ин супориш дода, иҷрои он рӯзи душанбе талаб карда мешуд. Яне дар давоми се рӯз чӣ қор кардан мумкин? Талаб мекунанд, бояд иҷро шавад. Сарӣ ҷонишини гаранг... Баъ-ди чанд рӯз дидам. Пурсидам ҷавоб дод, ки аз ҳаво маълумотнома на-вишта фиристондам. Роҳбари мактаб ҳам гуфт, ки маълумотнома фирис-тан ман ҳалос, ба дигараш қорам на-бошад. Ҳоло ман ҳам ба ҳамин қор машғул. Онҳо супориш медиҳанд, ман маълумот медиҳам. Ҳамааш со-хта, ба воситаи интернет. Онҳо ҳам хурсанду ман ҳам...

Дар мактаб ҳоло муаллимон асо-сан ба ҳисоботиҳои машғуланд. Ҷиғ қорҳое, ки мо имрӯз мекунем, ҳам-чун бумеранг фардо ба сарӣ худа-мон омада мезананд. Мо аз ин тара-фи масъала бехабарем. Ин гуноҳи мо аст, вале хонандагон моро ме-башшанд!

Латифае ба хотирам меояд.

Аробакашери ҳама таъриф мекар-даанд. Боре вай арабашор қапта кардааст. Аробакаш ба ҷойи қорое дидан афсӯсхӯрон худ ба худ гуфта-аст:

– Э, афсӯс, писарчаамро ҳамроҳ нағиритам-дия. Агар вай ҳамроҳи ман мебуд, ҳама балоро ба сарӣ вай бор мекардам...

Ҳозир дар мактабҳо ҳам ҳамин хел. Ҳамаша бачаҳо гунаҳқоранд. Боре дар як қорабини мактабӣ иштирок кардан ба ман муяссар гар-дид. Тадбир аз вақти муайянушуда дертар оғоз ёфт. Дар ин байн чанд

маротиба микрофон қор накард. Ду-хтараке хангоми хондани ғазали Ҳофиз ба хатое роҳ дод. Муаллима амр кард, ки газалро дубора хонад. Охир вай инро ба навор гирифта исто-дааст! Тарсу воҳимаи духтарак иш-туд, ё ҳаҷрон паҳи кард, ки боз галат хонд. Боз аз шундани сарзаниши муаллима лола барин сурх шуд ва хун-госзанин гирифта, баромада рафт...

Оре, ҳозир барои баъзе омӯзго-рон қорабини муҳим не, акс ё наво-ри он муҳимтар аст, ки дар канали дарқорашон монанд ва роҳбарон бинанд. Хулоса, дилақашон ба «лайк» гум мезананд. Охир «лайк» ҷойи до-нишро намеғирад. Диплом дошта бошад малакаи зарурий не, аз ин хел дипломдорӣ ба дигарон чӣ фоида?! Инро ҳам бояд ба назар гирем, ки худи бачаҳо ҳам дар мактаб аз рӯйи ақлу одоб қорбарӣ намекунанд. Зеро ба онҳо на танҳо мактаб, боз кўча, телефон ва телевизор ҳам «дарс» медиҳад. Аз рӯйи ақлиди рўқшино-сон, агар мо бо бачаҳо бештар маш-ғул шавем, меҳри онҳоро ба хонда-ро умўхан баланд гардонем, насли нави доно ва хушодобу меҳнатдӯст ба воя мерасад.

Бачаҳо зираканд, медонанд, ки кадом муаллим чӣ хел дарс мегуза-рад. Сада афсӯс, ба ин тарафи масъа-ла омўзгорон эътибор намедиҳанд.

Хар гуна зўрварии рўйи ва ҷис-монӣ нишонан ба касби худ номуво-фиқ будани муаллимро нишон ме-диҳад. Албатта, муаллим ҳам мисли бача инсон ва соҳиби ҳиссиёт аст. Вале аз доираи муайяни педагоғӣ берун барояд, вай дигар омўзгор нест. Гуфтору рафтор, қорбарӣ, дар-си дурусте надовдан муаллими ин ё он фан солҳои дароз дар лаҳи хо-тири хонанда нақш мекӯнад, ихло-саш ба ҳамон муаллим суғт меғар-дад.

Бахтиёри ҶУМЪА,
вилояти САМАРҚАНД.

Тибқи маълумотҳо ба муассисаҳои таъли-ми олий барои соли таҳлили 2023-2024 1 мил-лиону 18 007 нафар довталабон муроҷиат кар-даанд: ба забони ўзбеки – 890 304; забони русӣ – 95 456; забони қароқалпоқӣ – 29 917; забонҳои дигар – 2 330 нафар ҳуҷҷат супори-дааст.

Тақсирот аз рӯйи самти таълим ҷунин аст: самти рўзона – 577 096; шабона – 24 802; ғойбона – 407 945; фосилави – 8 164 нафар. Донишгоҳи миллии Узбекистон – 36 782; Донишгоҳи давлатии нақлиётӣ Тошқанд – 30 421; Донишгоҳи давлатии Фарғона – 29 941; Донишгоҳи давлатии омўзгори Тош-қанд – 28 827; Донишгоҳи давлатии Қарши – 28 417 нафар довталаб қабул кардаанд.

Минтақаҳо, ки довталабонашон аксарият-ро ташкил медиҳанд: вилоятҳои Қашқадарё – 120 008; Самарқанд – 114 180; Фарғона – 94 999; Тошқанд – 89 603; Сурхондарё – 84 457 нафар мебошанд.

ОДОБРО АЗ КӢ ОМУҶТЕД.?

Мўйсафеди нурунӣ ки дар як ҳолати ҳастағӣ, ки бар як даст борқалта ва дар да-сти дигараш асо дошт, ба автобус савор шуд.

Дар роҳи одами он ҷаво-ни ришдоре, ки ба худ но-зебо буд, ба буро-фурии одамон халал мерасонд, ҷавони ришдор ба ҷои он ки аз даст мўйсафед до-раду ёрӣ расонад, бо кит-фи худ тела дошта:

– Бобо, охиста бароед намешавад, – гуфт, ба ҷои он, ки салом диҳад.

Дар автобус ҷои холи набуд.

Ҷавоне дар даст телефо-ни дасташро бозӣ карда менишаст, дар курсии ди-гар бошад, духтаре, ки дар ду гўшаш сими гўшункаи телефоноро гузоштасту худро ба хоб задааст, эъти-боре надоданд.

Дар курсии дигаре ду ҷавон бо ҳамдигар дар суҳбати гарм ба мўйсафед бо гўшаи чашм нигоҳ ме-карданд.

Мўйсафед бошад, аз ҳаракати автобус ба хар сў алвонҷ мекўрд.

Зани 35-40 сола, ки дар яке аз курсиҳои автобуси ништаста буд, аз ҷояи ҳе-ста ба мўйсафед ҷой дод.

– Раҳмат, духтарам, ба-рака ёд, хузурӣ фарзандо-натро бин, – гуфт мўйса-фед.

Ҳамаашар вай тарафу аз одамони дар автобус буда ду-се нафарашон салом доданд. «Салом қарзи худ» – меғунанд дар урфи-яг.

Ман дар зиндагии имрў-за бачагонан, ки нисбатан ба калонсолон эътибор медиҳанд, кам мебинам. Сабаби онҳоро аз падару модарон медонем, чунки дар хонавода ба тарбияи онҳо нисбатан кам эътибор медиҳанд.

Аз Луқмони Ҳаким пурси-данд: «Одобро аз кӣ омўхтед?» Гуфт: «аз беадаб».

Т. ЮНСЗОДА.

Маркази миллии фар-ҳангии тоҷикини Узбеки-стон ба муовини раис Насиба Зайниддинова нисбаи вафоти нобаҳан-гоми додараш **Акрам ЗАЙНИДИНОВ** ҳамдарди амиқ ихзор намуда, ба аҳли оила ва пайвандонаш сабри қамил меҳонаш.

МУАЛЛИМИ МУАЛЛИМОН

Бинои аввалаи мактаб қўна буду ҳоли абгоре дошт. То давраи истиқ-лолият як идда омўзгорон истироҳт мекашиданд, ки вақту фурсати бунёд сохтани бинои нави мактаб қайҳо фаро расидааст. Аммо роҳбарону маъсулон бо ким-қадом сабабҳо та-рхрезӣ ва амалӣ сохтани қорро ба таъхир меандозанд. Миёни ин омўз-горон Элмурод Шомуродов низ буд, ки барои сарнавишти шоғирдонии мак-таби таҳсилоти хамагонии рақами 46-уми деҳаи Ҷам меҳурд. Рўзномаи «Овози тоҷик» мақолаи муаллимро тахти унвони «То ҷон ба дард наояд» ба нашр расонида буд.

Элмурод Шомуродов аз зумраи он омўзгорони бознишаста аст, ки ҳоло ҳам дар ғами таълиму тарбияи фар-зандон мебошад. Пайваста ба омўз-горони ҷавон маслаҳатҳо медиҳад. Онҳоро барои бо ҷидду қаҳд қор кар-дан ҳидоят менамояд. Ин аст, ки чанд нафар омўзгорони ҷавон аз пайи ус-тод фанҳои филологияи забони тоҷикӣ ва адабиётро аз бар намуданд. Шо-ғирдонашонро ба озмуноку мекунанд. Аз қомеъии донишомўзон мекунанд.

Элмурод Шомуродов аз насли омўзгороне ба шумор меравад, ки дар ҳама биноҳои қўнаи мактаб қор қарда бошанд ҳам, шоғирдонии хуб ба камол расониданд. Шодравон Ши-ринбой Шакаров, Мавлон Ҷияновҳо доимо сахтгирӣ серталаб буданд, аммо дили нарму самими доштанд.

Давронбой Рўзмонов, Сарабой Йўлдошев, Мавлон Олтиевҳо имрўз даври пийр мекунанд. Замоне Эл-мурод Шомуродов бо онҳо паҳлў ба паҳлў истода қору меҳнат мекард.

Азбаски оилаи Шомуродовҳо ода-мони бозарифат ба шумор мера-вад, бинобар ин ҳанўз дар ҷавони ба Элмурод бетаъсир намондааст. Бародараш Гулмурод Шомуродов ҳамеша бо афроди маърифатпарвар, зийён дўстиву рафоқат дошт. Писа-ри қалонӣ, шодравон Пайванди Гул-муродзода маҳз ба туфайли ҳамин маърифатдўстӣ роҳи Душанбор пеш гирифт. Дар он чо хонд, илму дониш андўхт. Муҳаққиқи ба чашм намоён дар ҷодаи журналистика ба камол ра-сид. Элмурод қадре пештар аз ӯ дар шаҳри Самарқанд таҳсил гирифт. Фарруҳ, Холбоёҳ ҳам аз пайи баро-дарон рафтаанд.

Шомуродов ҳоло дар нафақа аст. Худ, ки панҷ панҷаш хунар асту хо-насоғӣ, боғдориро хуб медонад, ин хунарҳоро ба писаронаш Аралу Набӣ ҳам омўзондааст.

Ба наздикӣ мо гурӯҳи ҳамсинфон ба муносибати 30-солагии хатми мак-таб аз даргоҳи муқаддас дидан кар-дем. Ба китобхонаи мактаб якчанд китоб ва аз маҷаллаи «Дурдонаи Шарқ» тўфақа намудем. Дарсҳои ус-тодонро як-як ба ёд овардем, аз ҷумла, аз Элмурод Шомуродов ҳам.

Муаллими муаллимон ба қариб 800 рўзи мавлуди худро дар халқои на-здиқон, пайвандон, шоғирдонии хеш-ҷанон гирифт. Мо – шоғирдон низ ус-тоди худро самимона табрику тахни-ят меғуём ва барояшон тансиҳати, хонаободӣ таманно мекунем.

Муродбек ЙЎЛДОШЕВ,
деҳаи Ҷамии ноҳияи Фориш
вилояти Ҷиззах.

ОҶАНГАР ВА ОМУЌЗГОР

Вай Фозил ном дорад. Дар деҳаи Бибиширин ўро Усто Фозил меғунанд. Устои оҳангар аст. Дар лаби роҳи қал-лон дуқони оҳангарӣ дорад. Он аз са-ҳар то шом қушода, усто ҳамроҳи ба-родорон ва шоғирдонаш қор мекунанд. Рўзи дароз аз ин чо садои пукти оҳан-гарӣ шунуда мешавад. Оҳангарон оҳан-ро дар қўраи оташ тоб дода, пас онро дар болои оҳани дигар мекўбанд. Оҳан-ро ба шакли гуногун мебароранд ва аз он қорд, дос, тешаву табар, бел, қа-ланд, досқалла ва дигар асбобҳои за-руриии рўзгор месозанд. Усто Фозил дар ин қорхо маҳорати хуб дорад. Маҳ-сули дастони ӯ дар ноҳияҳои дигар ҳам харид мешавад. Мардуми деҳа аз си-фати асбобҳои сохтаи Усто Фозил мам-нунанд.

Вақте аз пеши оҳангархонаи ӯ меғу-заштем, падарам ба ман гуфтанд:

– Оҳангарони машхур ҳам мисли омўзгорони мактаб мебошанд.

– Чӣ хел? – меурсам ман ҳайрон шуда.

– Онҳо аз як порча оҳани сард асбо-бҳои гуногун месозанд.

– Муаллим-чи? – боз савол додам ман.

– Муаллим ҳам заҳмат кашида, аз як бачаи бедониш шоғирди хуб тарбия ме-кунанд. Агар оҳангарон барои сохтани як қорди тез тамоми рўз заҳмат кашанд, муаллимон барои тарбия ва таълим додани як шоғирди хуб даҳ-ёздаҳ сол вақт сарф мекунанд.

Ман хулоса кардам, ки омўзгорон барои ояндаи дураҳмони мо заҳмат мекашидаанд ва мо бояд ба қадри онҳо расем.

Анис ХАЛИЛОВ,
хонандаи синфи 6-уми мактаби рақами 33-юми ноҳияи Бойсун.

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси. Тоҷик тилида нашр этилади.

Ҷонишини сармуҳаррир Тоҷибой ИКРОМОВ

Рўзнома ҳафтае ду маротиба: рўзҳои қоршан ва шанбе чоп мешавад.

Рўзнома дар компютерхонаи идора харфчинӣ ва саҳифабандӣ гардида.

Ҳамаи насли бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи қоғози интизорӣ ва шерь аз 50 микрға энёд бошад, идора қабул намекунад. Рўзнома ба мактабҳои интизорӣ нагуфта ҷавоб намегардонад.

Рўзнома 25 июни соли 2008 дар Оҷонсии матбуот ва ахбороти Узбекистон тахти рақами 0003 ба рўйгафт гирифта шудааст.

Индекси нашр — 170. Фармониши 2 Г-725. Адади нашр 4527 ҳаҷм 2 ҷузыи ҷойӣ. Усули нашр — офсет, андозаи А-2.

ISSN 2010-7757

9782010775001

Суратҳисоби мо дар Бонк: С/Ҷ 20212000300101767001, МҶО 00417. Филиали Автотранспорти бонки ДСТ-и «АСАКА» дар шаҳри Тошқанд.

Муҳаррир навабтдор:

А. Сулиҳонов.
Мувофиқи қадвал — 21.30.
Ба чоп супурда шуд — 21.00

Нишонии мо:

100000 ш. Тошқанд, кўчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ: 233-82-83; Котибот 233-83-35. Факс: 233-57-30. сайт http://ovozitojik.uz/, e-mail: ovozitojik@umail.uz, ovozto@list.ru
Индекси обуна 170.
Матбуот таъбунаши Ширкати саҳомии «Шарқ». Нишонии қорхона: кўчаи Буюк Тўрон, хони 41.